

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název projektu: Digitalizace výuky oboru Kosmetické služby		Číslo projektu: CZ 1 07/1 500/34 0535	
Škola: Soukromá střední odborná škola Břeclav, s.r.o. Mládežnická 3, 690 02 Břeclav			
Předmět:Ekonomika		Ročník:	4
		Téma:	Nástroje hospodářské politiky
Tematický okruh:Hospodářská politika			
Jméno autora: Ing. Dagmar Pavlíková Nešporová		Datum tvorby: 12. 10. 2012	
Kód materiálu: OPVK 1.5_DUM_III/2_EKO_03_PV Soubor: VYSTUPY/VY_32_inovace_EKO_03_PV			
Anotace: výukový materiál slouží k získání a osvojení základních znalostí v oblasti hospodářské politiky a a vysvětlení pojmů nástroje hospodářské politiky			

Nástroje hospodářské politiky

- **právní systém**
- **monetární politika**
- **fiskální politika**
- **důchodová a sociální politika**
- **zahraničně obchodní politika**

Právní systém

- parlament (poslanecká sněmovna + senát)
- schvaluje návrhy zákonů, které vycházejí ve sbírce zákonů a jsou závazné pro všechny občany zdržující se na území našeho státu.
- Dodržování zákonů je kontrolováno a postihováno (policie, finanční úřady, živn. úřady).
- Sporné případy řeší soudy.

Monetární (peněžní) systém

- hlavní funkci má centrální banka- ČNB.
- Jejím základním cílem je hlídání a aktivní ovlivňování míry znehodnocení peněz - inflace. Centrální banka se zaměřuje především na:
 - kontrolu množství peněz v ekonomice- emise peněz
 - regulaci úrokových měr
 - stanovení podmínek úvěrování.

Nástroje ČNB

1. přímé

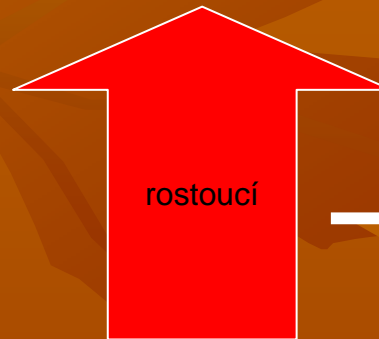
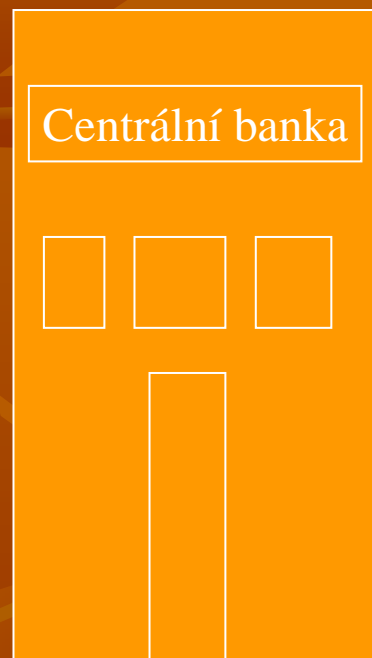
- regulace investičních úvěrů - Centrální banka ovlivňuje výši úvěru
- regulace spotřebních úvěrů - CB určuje délku splatnosti a další podmínky

2. nepřímé

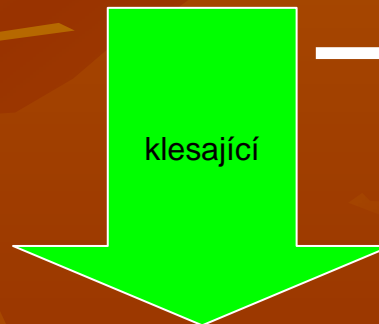
- stanovení povinných minimálních rezerv - CB nařizuje bankám povinné rezervy, které si mohou uložit u CB. Od 12.7.2001 jsou bankám úročeny dvoutýdenní repo sazbou ČNB (dříve úročeny nebyly).
- operace na volném trhu - CB ovlivňuje rovnováhu na trhu cenných papírů (pokud chce snížit množství peněz v oběhu, bude prodávat státní cenné papíry)
- diskontní sazba - úroková sazba, za kterou CB poskytuje bankám možnost uložit u ní bez zajištění svou přebytečnou likviditu; při zvýšení diskontní sazby očekává vyšší zájem po uložení peněz
- lombardní sazba - úroková sazba, za kterou CB nabízí úvěry a tím ovlivňuje nabídku peněz ostatních bank

Pozn. Při zvýšení lombardní nebo diskontní sazby se sníží nabídka peněz

Diskontní sazba centrální banky

Diskontní sazba

Obchodní banky

- mají dražší úvěry od centrální banky
- klesá poptávka po takto „drahých penězích“, akumulují se úvěrové zdroje
- snižují nabídku peněz svým běžným klientům

Obchodní banky

- mají levnější úvěry od centrální banky
- roste poptávka po těchto „levnějších penězích“ akumulují se úvěrové zdroje
- mohou běžným klientům nabídnout více peněz

Fiskální (rozpočtová) politika

- Fiskální politika státu je spjata s tvorbou a rozdělováním finančních prostředků prostřednictvím soustavy rozpočtů.
- V každém státě existuje několik stupňů rozpočtové soustavy:
 - Obecní rozpočty
 - Městské rozpočty
 - Okresní rozpočty
 - Státní rozpočet

Státní rozpočet

- Představuje centralizovaný fond finančních prostředků, které vytvářejí všechny ekonomické subjekty státu. Stát tak pomocí příjmů a výdajů ze státního rozpočtu přerozděluje finanční prostředky tam, kam společnost potřebuje.
- Státní rozpočet tvoří **příjmy a výdaje**.

Příjmy do státního rozpočtu

- daně, cla, poplatky
- dotace, podpory, dar
- prodej zpoplatněných statků a služeb
- půjčky od státu

Výdaje státního rozpočtu.

- státní výdaje v podobě nákupu veřejných statků (obrana státu, školství, zdravotnictví, kultura, státní správa, komunikace a infrastruktura apod.)
- transferové platby v podobě subvencí firmám (finanční pomoc zemědělcům)
- transferové platby domácnostem (podpora v nezaměstnanosti, sociální dávky apod.)
- intervence (náklady na vládní zásahy spojené s řízením a regulací jiných subjektů)
- platby na úhradu jistiny i úroků z přijatých úvěrů nebo emitovaných státních dluhopisů

Typy rozpočtu

- **schodkový** též deficitní rozpočet (výdaje jsou vyšší než příjmy), důsledky: ztráta efektivnosti ze zdanění, nahrazování kapitálu veřejným dluhem, zvyšování inflace, deformace importu v důsledku zahraniční zadluženosti.

- **vyrovnaný** rozpočet (výdaje se rovnají příjmům)

- **přebytkový** rozpočet (příjmy jsou vyšší než výdaje)

Schodkový (deficitní) rozpočet je možno řešit zvýšením daní, krácením veřejných výdajů, využitím prostředků z privatizace (krytí aktivy), dluhovým financováním (prodejem vládních obligací jak doma, tak i v zahraničí), emisním financováním (přímé úvěrování centrální bankou (u nás zakázané) a nebo monetizací dluhu – odkup cenných papírů vydávaných státem centrální bankou, ovšem ne přímo, ale ze sekundárního trhu) a kombinací uvedených.

Rozpočtové zásady

- **Zásada jednotnosti:** všechny finanční příjmy a výdaje státu mají být soustředěny v jediném dokumentu – státním rozpočtu a mají být ústředně účtovány.
- **Zásada úplnosti:** všechny příjmy a výdaje státu musí být obsazeny v plném rozsahu bez kompenzací; zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu: zabezpečuje pravidelnou kontrolu parlamentu nad činností vlády; rozpočtovým rokem je v ČR kalendářní rok
- **Zásada publicity (zveřejňování) státního rozpočtu:** voliči mají možnost seznamovat se s finančním hospodařením vlády
- **Zásada reálnosti:** zabraňuje zkreslování údajů v rozpočtu
- **Zásada vyrovnanosti:** výdaje musí být kryty příjmy bez použití státních půjček; mimořádné výdaje mohou být kryty ostatními příjmy

Shrnutí

Nástroje hospodářské politiky

- **právní systém**
- **monetární politika**
- **fiskální politika**
- **důchodová a sociální politika**
- **zahraničně obchodní politika**

Shrnutí

Právní systém

- parlament (poslanecká sněmovna + senát)

Monetární (peněžní) systém

- hlavní funkci má centrální banka- ČNB

Fiskální (rozpočtová) politika

- Fiskální politika státu je spjata s tvorbou a rozdělováním finančních prostředků prostřednictvím soustavy rozpočtů.

Použité zdroje

- Švarcová J. a kol., *Ekonomie – stručný přehled*, 2012/2013. Zlín, nakl. CEED 2011. ISBN 978-80-87301-16-6
- <https://www.google.cz/search?q=obrázky+peníze>